

č.j. 32 ICm 3245/2016
13 VSOL 282/2018-69
(KSOS 25 INS 10525/2016)

USNESENÍ

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Radky Panáčkové a soudkyň JUDr. Věry Vyhlídalové a JUDr. Heleny Krejčí ve věci

žalobkyně: **Marta Suchánková**, narozená 6. 8. 1945
bytem Polní 22, 735 14 Orlová - Lutyně
zastoupená advokátem JUDr. Petrem Kocurem
sídlem Osvobození 829, 735 14 Orlová - Lutyně

proti
žalovaným: **1) Ing. Lee Louda**
sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1
jako **insolvenční správce dlužníka OKD, a.s.**, IČO: 26863154
sídlem Stonavská 2179, 735 06 Karviná – Doly
zastoupený advokátem JUDr. Dušanem Dvořákem
sídlem Hlinky 505/118, 603 00 Brno

2) OKD, a.s., IČO: 26863154
sídlem Stonavská 2179, 735 06 Karviná – Doly
zastoupená advokátem JUDr. Vladimírem Jírouskem
sídlem Preslova 361/9, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

o určení pravosti pohledávky

jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka OKD, a.s., IČO: 26863154, sídlem Stonavská 2179, 735 06 Karviná – Doly vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016

o odvolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 2. 2018 č.j. 32 ICm 3245/2016-62 (KSOS 25 INS 10525/2016)

takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 2. 2018 č.j. 32 ICm 3245/2016-62 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výrocích II. a III. **potvrzuje**.

Shodu s prvopisem potvrzuje Zuzana Žádníková.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Usnesením označeným v záhlaví tohoto rozhodnutí soud prvního stupně řízení zastavil (výrok I.), rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému 1) na náhradě nákladů řízení částku ve výši 8.228 Kč k rukám právního zástupce žalovaného 1), a to do tří dnů od právní moci usnesení (výrok II.), dále rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému 2) na náhradě nákladů řízení částku ve výši 12.342 Kč, k rukám právního zástupce žalovaného 2), a to do tří dnů od právní moci usnesení (výrok III.), a rozhodl o tom, že po právní moci usnesení bude žalobkyni z účtu České republiky – Krajského soudu v Ostravě ze zaplaceného soudního poplatku vrácena část soudního poplatku ve výši 4.000 Kč (výrok IV.).
2. V důvodech rozhodnutí soud prvního stupně uvedl, že zpětvzetím žaloby žalobkyně zavinila, že řízení muselo být zastaveno a je povinna nahradit žalovaným 1) a 2) náklady řízení dle ust. § 146 odst. 2, věty první o.s.ř. Soud neshledal důvody zvláštního zřetele hodné, na základě kterých by dle ust. § 150 o.s.ř. neměly být žalovaným přiznány náklady řízení. Soud uvedl, že žalobkyně je sice starobní důchodkyně, avšak je vlastníkem několika nemovitostí, a to jednak nemovitosti parc. č. 4545, jejíž součástí je stavba č. 357 zapsaná na LV č. 867 v k. ú. Orlová, obec Orlová, a dále nemovitosti parc. č. 2507, jejíž součástí byla stavba č. 680 zapsaná na LV č. 867 v k. ú. Orlová, obec Orlová, jak vyplývá z přihlášky pohledávek žalobkyně v insolvenční věci dlužníka č. P310. Z této přihlášky pohledávky soud také zjistil, že dlužník uhradil žalobkyni v roce 2014 jako náhradu dlužných škod na nemovitosti parc. č. 2507 částku v celkové výši 5.363.300 Kč a žalobkyně ve svém podání z 13. 2. 2018 sama uvedla, že má další příjmy z nájmu nemovitostí ve výši 220.000 Kč ročně. Dle soudu žalobkyni nelze považovat za osobu nemajetnou a sociálně slabou, které by hrazením nákladů řízení žalovaným 1) a 2) vznikla újma. Žalobkyně je vlastníkem několika nemovitostí, má pravidelné příjmy z nájmu nemovitostí a v roce 2014 obdržela od dlužníka částku ve výši 5.363.300 Kč. Skutečnost, že žalobkyně byla osvobozena v jiných řízeních od placení soudních poplatků automaticky neznamená, že nemusí v případě svého neúspěchu nahradit druhé straně náklady soudního řízení.
3. Oba dva žalovaní jsou právně zastoupeni; vzhledem k tomu, že se jedná o věc rozhodovanou v rámci insolvenčního řízení, považuje se za tarifní hodnotu částka 50.000 Kč dle ust. § 9 odst. 4, písm. c) advokátního tarifu – podle ust. § 7 bodu 5. advokátního tarifu činí mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby částku 3.100 Kč. Žalovanému 1) přísluší odměna za 2 úkony právní služby, 2 x 300 Kč režijní paušál, vše zvýšeno o 21% daň z přidané hodnoty – žalovanému 1) vznikl nárok na náhradu nákladů řízení ve výši 8.228 Kč. Žalovaný 2) má právo na náhradu nákladů řízení představující odměnu za tři úkony právní služby, 3 x 300 Kč režijní paušál, vše zvýšeno o 21% daň z přidané hodnoty – celkem se jedná o částku ve výši 12.342 Kč.
4. Proti tomuto usnesení, proti výrokům II. a III., podala žalobkyně včasné odvolání, v němž uvedla, že žalovaný 1) výslovně souhlasil s tím, aby mu s ohledem na její majetkové poměry nebyla náhrada nákladů řízení přiznána, přesto soud náklady řízení žalovanému 1) přiznal. Domnívá se, že soud prvního stupně nepřihlédl ke všem okolnostem na její straně, které svědčí pro zproštění povinnosti dle ust. § 150 o.s.ř. hradit náklady řízení. Souhlasí s názorem soudu, že ust. § 150 o.s.ř. nezakládá volnou diskreci soudu, nýbrž jde o ustanovení, podle něhož je soud povinen zkoumat,

Shodu s prvopisem potvrzuje Zuzana Žádníková.

zda ve věci neexistují zvláštní okolnosti, k nimž je třeba při stanovení povinnosti k náhradě nákladů řízení výjimečně přihlédnout. Je přesvědčena o tom, že splňuje podmínky pro postup soudu dle ust. § 150 o.s.ř. a blíže odkazuje na své podání ze dne 13. 2. 2018, v němž je podrobně uvedeno, z jakých důvodů žádá o to, aby nemusela výjimečně žalovaným náhradu nákladů řízení hradit.

5. Žalovaní se k podanému odvolání žalobkyně nevyjádřili.
6. *Podle ust. § 7 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „IZ“), nestanoví-li tento zákon jinak, nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.*
7. Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno včas a osobou oprávněnou, přezkoumal napadené usnesení soudu prvního stupně v odvoláním dotčených výrocích, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a odst. 1 a 6 o.s.ř.), aniž ve věci nařizoval odvolací jednání (§ 214 odst. 2, písm. c/ o.s.ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně není důvodné.
8. Z obsahu spisu vyplývají následující skutečnosti:
 - Dne 9. 9. 2016 bylo u Krajského soudu v Ostravě na základě žaloby žalobkyně zahájeno řízení o určení pravosti popřené nevykonatelné pohledávky ve výši 9.442.641 Kč s příslušenstvím ve výši 233.119 Kč. Dle skutkových tvrzení žalobkyně přihlásila pod číslem přihlášky P310 do insolvenčního řízení dlužníka OKD a.s. pohledávku z titulu náhrady důlních škod způsobených dlužníkem na jejích nemovitostech v celkové výši 9.442.641 Kč. Z podané žaloby zaplatila žalobkyně soudní poplatek ve výši 5.000 Kč.
 - Podáním z 30. 1. 2018 vzala žalobkyně žalobu zpět a navrhla zastavení řízení. V podání ze dne 13. 2. 2018 jako důvod zpětvzetí žaloby uvedla, že mezi účastníky souběžně probíhaly obsahově dva stejné spory ze stejného právního titulu o zaplacení náhrady škody na nemovitosti č. 357. Jedná se o tento spor o určení pravosti popřené pohledávky, a dále o spor vedený u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 21 C 8/2016 o zaplacení náhrady škody, v němž byl Okresním soudem v Karviné dne 23. 11. 2017 vydán rozsudek, kterým byla její žaloba zamítnuta. Uznala odůvodnění zamítavého rozsudku jako přesvědčivé a ve věci samé se neodvolala, rozsudek ve věci samé je pravomocný. Navrhuje, aby o náhradě nákladů řízení v této věci bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, domáhá se aplikace ust. § 150 o.s.ř., kdy žalovaný 2) je sice v úpadku ve formě reorganizace, lze však předpokládat, že nepřiznání náhrady nákladů řízení může ovlivnit jeho majetkovou podstatu (v negativním smyslu tzv. nezvětšením) jen velmi nepatrným způsobem. V případě, že by byla zavázána zaplatit žalovaným náklady řízení, mělo by to pro ni nepříznivé sociální důsledky, neboť je starobní důchodkyní a pobírá starobní důchod ve výši 11.000 Kč měsíčně. Je pravdou, že má příjem z pronájmu okolo 220.000 Kč hrubého ročně, ale na správu a údržbu nemovitostí musí vynakládat pravidelně nemalé částky. Poukazuje na spor u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 21 C 8/2016 a další spor sp. zn. 20 C 31/2017, kdy z důvodu jejích osobních, sociálních a majetkových poměrů byla osvobozena od povinnosti úhrady soudních poplatků v jednom případě ve výši 100 % a ve druhém případě ve výši 90 %. Tvrdí, že tyto její poměry jsou stejné, jako v době, kdy o nich rozhodoval Okresní soud v Karviné. Žalobkyně přiložila rozsudek Okresního soudu v Karviné ze

dne 23. 11. 2017 č.j. 21 C 8/2016-170, ve kterém soud o nákladech řízení rozhodl podle ust. § 150 o.s.ř. tak, že úspěšnému žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť dospěl k závěru, že nepřiznání náhrady nákladů řízení žalované společnosti OKD a.s. může ovlivnit její majetkovou podstatu jen velmi nepatrným způsobem s tím, že uložení povinnosti žalobkyni nahradit náklady řízení by zasáhlo do jejích majetkových poměrů, když jí bylo přiznáno osvobození od placení soudních poplatků.

- Žalovaný 1) ve svém podání z 8. 2. 2018 uvedl, že souhlasí se zpětvzetím žaloby, přičemž souhlasí, že s ohledem na majetkové poměry žalobkyně nebude žalovanému 1) přiznána náhrada nákladů řízení.

- Žalovaný 2) ve svém vyjádření ze dne 8. 2. 2018 stran návrhu žalobkyně na aplikaci ust. § 150 o.s.ř. uvedl, že samotná skutečnost, že žalobkyně byla osvobozena od povinnosti zaplatit soudní poplatek v řízení vedeném před Okresním soudem v Karviné není bez dalšího dostatečným důvodem pro uplatnění moderačního práva, a to za situace, kdy v tomto řízení vyšlo najevo, že žalobkyni byla v souvislosti s vypořádáním důlních škod na její nemovitosti v průběhu let 2014 až 2015 vyplacena celkem částka 5.363.300 Kč. Pokud žalobkyně uváděla, že vyplacenou náhradu investovala do oprav jiných svých nemovitostí, pak tuto skutečnost žádným věrohodným způsobem nedoložila. Poukazuje na to, že v řízení před Okresním soudem v Karviné navíc vyšlo najevo, že de facto žalobcem ve věcech týkajících se nemovitostí žalobkyně (ať již existujících nebo již demolovaných) je její syn Jiří Slovák, který s právy k nemovitostem fakticky nakládá. K dosud existujícím nemovitostem, které na žalobkyni převedl darem v roce 2009, si přitom zřídil věcné břemeno užívání.

9. *Podle ust. § 146 o.s.ř., žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle jeho výsledku, jestliže řízení a) skončilo smírem, pokud v něm nebylo o náhradě nákladů ujednáno něco jiného; b) bylo zastaveno (odstavec 1). Jestliže některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno, je povinen bradit jeho náklady. Byl-li však pro chování žalovaného (jiného účastníka řízení) vzat zpět návrh, který byl podán důvodně, je povinen bradit náklady řízení žalovaný (jiný účastník řízení) (odstavec 2). Odmítne-li soud žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení, je žalobce (navrhovatel) povinen nahradit ostatním účastníkům jejich náklady (odstavec 3).*
10. *Podle ust. § 150 o.s.ř., Jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařizového soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.*
11. V dané věci vzala žalobkyně po zahájení řízení žalobu zpět. Z provázanosti § 146 odst. 1, písm. b) o.s.ř. s § 146 odst. 2 o.s.ř. vyplývá, že zastavuje-li soud řízení, zabývá se při rozhodování o náhradě nákladů řízení nejprve otázkou, zda některý z účastníků zavinil, že řízení muselo být zastaveno. Zavinění je třeba posuzovat výlučně z procesního hlediska, tedy podle procesního výsledku. Tam, kde zastavení řízení bylo účastníkem zaviněno, soud přizná ostatním účastníkům náhradu nákladů řízení, které v řízení účelně vynaložili na uplatňování nebo bránění svého práva. Je-li důvodem zastavení řízení zpětvzetí návrhu, žalobce nezavinil zastavení řízení, jestliže vzal zpět návrh, který byl podán důvodně pro chování žalovaného. Aby se při zpětvzetí žaloby nejednalo o zavinění žalobce, musí být splněny zároveň (kumulativně) obě podmínky; žaloba byla podána důvodně a ke zpětvzetí žaloby došlo pro chování žalovaného.
12. V přezkoumávané věci žalobkyně sice podala žalobu důvodně – její přihlášená pohledávka do insolvenčního řízení dlužníka byla na přezkumném jednání žalovanými popřena a žalobkyně

byla vyzvána k podání žaloby – ke zpětvzetí žaloby však nedošlo pro chování žalovaných, ale z toho důvodu, že v souběžně, skutkově totožném probíhajícím sporu o náhradu škody ve výši 7.000.000 Kč s příslušenstvím, byla žaloba žalobkyně zamítnuta a žalobkyně usoudila, že by se svou žalobou nebyla úspěšná ani v tomto sporu, a z toho důvodu vzala žalobu zpět. Zavinění na zastavení řízení z důvodu zpětvzetí žaloby nese výlučně žalobkyně, což žalobkyně nezpochybňuje, domáhá se však toho, aby dle ust. § 150 o.s.ř. nebyly žalovaným přiznány náklady řízení.

13. Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně neshledává v této věci důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by neměly být procesně úspěšným žalovaným přiznány náklady řízení.
14. Ust. § 150 o.s.ř. slouží k řešení situace, v níž je nespravedlivé, aby ten, kdo důvodně hájil svá porušená nebo ohrožená práva nebo právem chráněné zájmy, obdržel náhradu nákladů, které při této činnosti účelně vynaložil (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1030/08). Platí přitom, že v procesním právu je nutno každou výjimku z obecného pravidla vykládat restriktivně.
15. Závěr soudu o tom, zda jde o výjimečný případ a zda tu jsou důvody hodné zvláštního zřetele, musí vycházet z posouzení všech okolností konkrétní věci. Nejde přitom o libovůli soudu, ale o pečlivé posouzení všech rozhodných hledisek. Při zkoumání, zda tu jsou důvody hodné zvláštního zřetele, soud přihlíží v první řadě k majetkovým, sociálním, osobním a dalším poměrům všech účastníků řízení; je třeba přitom vzít na zřetel nejen poměry toho, kdo by měl hradit náklady řízení, ale je nutno také uvážit, jak by se takové rozhodnutí dotklo zejména majetkových poměrů oprávněného účastníka. Významné z hlediska aplikace § 150 o.s.ř. jsou rovněž okolnosti, které vedle k soudnímu uplatnění nároku, postoj účastníků v průběhu řízení a další.
16. Žalobkyně důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by mimořádně neměly být žalovaným přiznány náklady řízení, shledává ve svých osobních a majetkových poměrech, když tvrdí, že je starobní důchodkyní a pobírá starobní důchod ve výši 11.000 Kč měsíčně; má sice příjmy z pronájmu nemovitostí, ale na správu a údržbu nemovitostí musí vynakládat pravidelně nemalé částky a kromě toho ve sporech vedených u Okresního soudu v Karviné byla z důvodu svých osobních a majetkových poměrů osvobozena od placení soudních poplatků, resp. z větší části byla osvobozena od soudních poplatků. Ve vztahu k žalovanému 1) namítá, že žalovaný 1) výslovně souhlasil s tím, aby mu s ohledem na její majetkové poměry nebyly přiznány náklady řízení.
17. Odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že žalobkyni nelze považovat za osobu nemajetnou a sociálně slabou, které by nahrazením nákladů řízení žalovaným 1) a 2) vznikla újma. Soud prvního stupně správně uzavřel, že žalobkyně je starobní důchodkyní a dle svého tvrzení pobírá měsíčně důchod 11.000 Kč, žalobkyně je však také vlastníci nemovitostí a má pravidelné příjmy z nájmu nemovitostí, které dle jejího vlastního tvrzení činí 220.000 Kč ročně. K tomu, že na správu a údržbu nemovitostí musí vynakládat pravidelně nemalé částky, žalobkyně netvrdí a nedokládá nic konkrétního. Soud prvního stupně také správně vzal do úvahy i to, že žalobkyni ze strany žalovaného 2) v roce 2014 byla vyplacena částka ve výši 5.363.300 Kč, a to jako náhrada dlužných škod na její nemovitosti. I podle odvolacího soudu všechny tyto skutečnosti nevedou k závěru, že z důvodu sociálních a majetkových poměrů by mělo být v případě žalobkyně aplikováno ust. § 150 o.s.ř., když zjištěné poměry žalobkyně jsou takové, že uhrazením nákladů řízení by žalobkyni nemohla vzniknout újma. Pokud žalobkyně poukazovala na to, že v řízeních u Okresního soudu v Karviné jí bylo přiznáno osvobození od placení soudních poplatků, tak k tomu nutno uvést, že je třeba rozlišovat povinnost platit soudní poplatky a povinnost hradit

procesně úspěšným účastníkům náklady řízení. V přezkoumávané věci žalobkyně soudní poplatek z žaloby ve výši 5.000 Kč zaplatila, přičemž samotná skutečnost, že v jiných řízeních byla žalobkyně od placení soudních poplatků osvobozena, automaticky neznamená, že v této věci v případě svého neúspěchu by neměla být žalobkyně zavázána úhradou nákladů řízení žalovaným. Ani to, že Okresní soud v Karviné v rozsudku ze dne 23. 11. 2017 č.j. 21 C 8/2016-170 aplikoval ve prospěch žalobkyně § 150 o.s.ř., neznamená, že stejně by měl postupovat soud i v dané věci; z rozsudku Okresního soudu v Karviné vyplývá, že svůj závěr o aplikaci § 150 o.s.ř. v podstatě zdůvodnil tím, že žalobkyni bylo přiznáno osvobození od placení soudních poplatků. Jiné důvody, než své osobní a majetkové poměry, které by měly být vzaty do úvahy při aplikaci ust. § 150 o.s.ř., žalobkyně netvrdila, přičemž z obsahu spisu odvolací soud žádné jiné důvody významné z hlediska aplikace ust. § 150 o.s.ř. neshledal.

18. Účastník řízení se může svého nároku na náhradu nákladů řízení vzdát. Projev, kterým se účastník nároku na náhradu nákladů řízení vzdává, musí být jednoznačný, srozumitelný a určitý; nepostačuje, jestliže účastník uvede, že náklady řízení „neúčtuje“, „nežádá“ apod. (srov. občanský soudní řád: Komentář/Ljubomír Drápal, Jaroslav Bureš a kolektiv – 1. vydání – Praha: C. H. Beck, 2009, první svazek, strana 1013). Z vyjádření žalovaného 1) v jeho podání ze dne 8. 2. 2018, ve kterém se vyjadřuje k otázce náhrady nákladů řízení, nelze dovodit, že by se žalovaný 1) účinně vzdal svého práva na náhradu nákladů řízení, proto soud prvního stupně nepochybil, jestliže náklady řízení přiznal i procesně úspěšnému žalovanému 1). Pokud jde o výši přiznaných nákladů řízení, odvolací soud pro stručnost odůvodnění odkazuje na závěry soudu prvního stupně vyjádřené v důvodech jeho rozhodnutí, s nimiž se zcela ztotožňuje.
19. Z výše uvedených důvodů odvolací soud postupoval podle ust. § 219 o.s.ř. a usnesení soudu prvního stupně ve výrocích II. a III. jako věcně správné potvrdil.
20. Výrok o náhradě nákladů odvolacího řízení je odůvodněn ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. a ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. Žalobkyně nebyla se svým odvoláním procesně úspěšná, žalovaným 1) a 2) podle obsahu spisu v odvolacím řízení žádné náklady nevznikly, a proto odvolací soud o nákladech odvolacího řízení rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Toto usnesení se považuje za doručené okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku; účastníkům incidenčního sporu se však také doručuje i zvláštním způsobem.

Olomouc 25. května 2018

JUDr. Radka Panáčková v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Zuzana Žádníková.